

STORA UTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 12/1984-85 med anledning av republikens presidents framställning till Ålands landsting med anledning av riksdagens svar på regeringens proposition med förslag till lag om ändring av 1 § självstyrelselagen för Åland.

Stora utskottet har i ärendet fått mottaga lagutskottets betänkande nr 9/1984-85. Utskottet, som hört lagstiftningsrådet Nils Wirtanen, får härmed värdsamt anföra följande.

Utskottet konstaterar att föreliggande ärende har sin bakgrund i den översyn av riksgårnsen mellan Finland och Sverige som undertecknades i Helsingfors den 1 november 1982 och som bland annat berör riks- och landskapsgrånsens dragning över skåret Mårket i Ålands hav. Riksdagen har den 12 juni 1984 givit sitt samtycke till grånsjusteringen. Detta beslut fattades utan att bestämmelserna angående landskapet Ålands område i självstyrelselagens 1 § 2 mom. beaktades. Genom att föreliggande förslag till ändring av självstyrelselagen senare framlagts, är avsikten att den i grånsöversynen upptagna justeringens inverkan på landskapets område ändå skall komma att beaktas i lagen. Enligt vad utskottet inhämtat torde grundlagsutskottets konstaterande i dess betänkande nr 28/1984 rd, att "den föreslagna lagåndringen är behövlig och med beaktande av den hittills i saken iakttagna beslutsprocessen åndamålsenlig" ses mot denna bakgrund.

Frågan om grånsjusteringens inverkan på landskapet Ålands i lag definierade område aktualiserades nu först som en följd av de kontakter i ärendet som landskapets företrådere tog med riksmyndigheterna. Utskottet konstaterar att det av riksdagen godkånda lagförslaget innebär att nödig hänsyn nu tagits till självstyrelselagens bestämmelser och till tidigare förbiseenden i behandlingsprocessen.

Stora utskottet har sålunda med beaktande av vad lagutskottet anfört i sitt betänkande och vad utskottet i övrigt inhämtat åven för sin del beslutat tillstyrka att riksdagens beslut skulle bifallas. Utskottet konstaterar dock i sammanhanget att de 3.900 m² av skåret Mårket, som genom grånsjusteringen överförs till Sverige, hittills varit att betrakta som landskapets egendom. Huruvida det till sin yta motsvarande området som överförs till den finländska och åländska sidan om riksgårnsen skall betraktas som statens

eller landskapets egendom är, som lagutskottet framhåller, inte helt klart. Stora utskottet finner det angeläget att landskapsstyrelsen i samråd med riksmyndigheterna klargör äganderätten till ifrågavarande område, på vilket Märkets fyrbyggnad befinner sig. Frågan kan komma att erfordra komplettering av 1954 års förordning om statens fasta egendom och byggnader i landskapet Åland. I sammanhanget bör även klarläggas skäret Märkets kommundillhörighet. I den förteckning som fogats till nämnda förordning anges beträffande Märket ingen kommundillhörighet, vilket skett beträffande alla övriga fastigheter eller byggnader som nämns i förteckningen.

Utskottet har även beslutat omfatta det av lagutskottet framförda klämförslaget beträffande Ålandskonventionens folkrättsliga status.

Med hänvisning till det ovan anförda får utskottet, med framhållande av att landstingets beslut om bifall till lagändringen skall fattas i den ordning 55 § 1 mom. landstingsordningen föreskriver, vördsamt föreslå

att Landstinget måtte ge sitt bifall till den av riksdagen den 27 november 1984 antagna lagen om ändring av 1 § självstyrelselagen för Åland.

Utskottet föreslår vidare

att Landstinget hos självstyrelsepolitiska nämnden hemställer om att nämnden låter utreda 1921 års Ålandskonventions folkrättsliga status.

Mariehamn den 16 januari 1985.

På stora utskottets vägnar:

Tage Boman
ordförande

Lars Ingmar Johansson
sekreterare

Närvarande vid ärendets avgörande behandling: ordf. Boman, v.ordf. S-O. Lindfors samt ledamöt. Berg, Gustafsson, Roy Jansson, Johansson, Nordlund, Sagulin, Wilhelms och Öberg.